

LIBRI SEX
ECCLESIASTICÆ
RHETORICÆ,

SIVE DE RATIONE CONCIONANDI,
nunc secundò pro communi utilitate in lucem
editi, in quorum commendationem
sat sanè sit nosse.

AUTHORE V. P. M. Fr. LUDOVICO
*Granatensi, Sacræ Theologiæ Professore, Sacri
Ordinis Prædicatorum*

Eidem, tantoque Viro propterea meritò
consecrati.

Anno

EXCUSUM OLYSSIPPONE MDLXXVII.

Et recusum Pampilone, apud Petrum Iosephum ab Ezquerro,
Consilij huius Regni Navariæ Typographum.
Superiorum permissu.

IN LIBRUM ECCLESIASTICÆ RHETORICÆ, SIVE
de Concionandi Ratione.

P R Æ F A T I O.

Um per hosce annos decem, Candide Lector, multis laboribus, ac vigilijs Concionibus scribendis operam dedissem, tandem Divini Numinis beneficio Opus esset ad calcem fere perductum, cœpi mecum attentius cogitare, quemnam fructum ex hoc tam diuturno, & pertinaci labore referre possem, ac illa pene Salomonis verba cum animo meo versare: Cui laboro, & fraudo animam meam bonis? Cum enim hoc mihi Propositum esset, ut opera, ac diligentia mea Domini mei gloriam, & animarum salutem his meis Concionibus aliqua saltem ratione promoverem, intellexi tandem hunc meum laborem parum utilitatis esse allaturum. Cuius rei causam minime silentio prætereundam duxi. Constat enim, tria esse præcipua Egregij Concionatoris Officia: nempe Invenire, Eloqui, & Pronunciare. Ad Inventionem autem pertinet, ut insignes, & præclaras Sententias, easque instituto suo accommodatas inveniat; sic enim apte dicet, quæ præcipua Inventionis virtus est. Ad Elocutionem verò spectat, ut vim omnem eius Sententiæ, quam invenit, commode explicet, & animi sui sensus ita verbis efferat, ut quidquid ipse conceperit, in Auditoris animos loquendo transfundat. Ad Pronunciationem verò pertinet, ut Vocem, Gestum, Vultum rebus ipsis, quas dicit, appositissime accommodet.

Et quidem Sententiarum insignium Inventio (si rerum dignitatem spectes) præstantissima est: cuius studio vel tota optimi Concionatoris vita destinanda est. Semper enim inventis aliquid addere curabit, ut iuxta Servatoris sententiam proferat de thesauro suo nova, & vetera. Elocutio tamen, & Pronunciatio, si Auditorum conditionem inspicias, hoc est, imperitam multitudinem (quæ res non pro illarum dignitate, sed pro explicandi, atque pronuntiandi ratione concipit) priori loco habenda sunt. Videmus enim rudes, & imperitos Auditores, si quid acriter, & vehementer dixeris, vehementer etiam commoveri, eundem

DE RHETORICÆ ARTIS ORIGINE.

CAPUT I.

Summus ille rerum omnium conditor, & moder-
rator DEUS, qui omnia fecit in numero, pon-
dere, & mensura, sic naturam humanam insti-
tuit, ut in ea, & disciplinarum omnium, & vir-
tutum semina animis nostris ingeneraret: quæ
nos postea partim divina ope, partim industria, atque labo-
re nostro adiuti, excoleremus, & ad suum finem perducere-
mus. Atque ut religionis, cæterarumque virtutum moralium
officia omittamus (quarum in mentibus nostris semina cum
ipsa natura orta sunt) quid tam proprium rationali creatu-
ræ, quam ratiocinari, ac disputare, & fidem dicendo facere?
Ipsa tamen ratio, atque disciplina ratiocinandi, atque argu-
mentandi artem excogitavit, & varia præcepta invenit: qui-
bus, quod naturæ instinctu, atque beneficio sine doctore agi-
mus, arte, atque doctrina accuratius ageremus. Nec hoc solum
in disciplinarum, atque virtutum studio, sed in cæteris quo-
que artibus, quæ ad corporis cultum pertinent, locum ha-
ber. Initio namque mundi homines necessitate urgente, atque
docente, cæmentariorum, fabrorum, & sarcinatorum officijs
fungebantur: postea tamen studio, atque diligentia, harum
rerum artes inventæ sunt, quibus hæc ipsa, quæ, tunc natura
sola docente, minus perfecte fiebant, longè perfectius, & ex-
actius fierent. Unde illa ab omnibus recepta sententia mana-
vit, arte perfici, & consummari naturam: illa enim initium pe-
perit, hæc verò consummationem, & veluti formam rebus ad-
didit, extremamque illis manum apposuit. Quocirca verissi-
ma illa Fabij sententia putanda est, qua nihil dicit esse per-
fectum, nisi ubi natura cura invenit. Cum igitur persuade-
re, & fidem contradicentibus, & reluctans dicendo face-